

Distanční výuka: Děti jsou hodiny před počítačem, poruchy paměti a spánku. Odborníci varují. A nejen to

- CZ24 News | 12. listopadu 2020

ČESKO: „Jsme pozadu, musíme zrychlit!“ To bude podle psychologa nejhorší způsob, jak děti po návratu do lavic nejen nic nedoučit, ale odrovnat je totálně. Do toho hrozby o zrušení letních prázdnin. Ano, mnozí školáci jsou i měsíc bez kontaktu se školou, a může být hůř... někteří teenageri jsou pro změnu hospitalizováni s úzkostmi kvůli škole. Ohánění se inspekcí a osnovami není namístě, máme to černé na bílém.

Do domácí výuky se v rámci České republiky vůbec [nezapojilo](#) zhruba 20 procent dětí. Jedním rokem vzdělávání tak proplují téměř netknuti – propadnou do nižších ročníků? To nevidí jako řešení ani dozorová organizace Česká školní inspekce. A pak jsou tu nápady jako „utužit“ současnou situaci dětem ještě v tom, že se jim seberou prázdniny a vyučovat se budou i o víkendu.

Další stres? Tohle bude nejhorší...

Podle psychoterapeuta Dalibora Špoka přitom vůbec není namístě stavět se k mimořádné krizi, která zasáhla citelně i do vzdělávání, takovýmto způsobem. Ale zcela opačně! Jak řekl na přednášce „Jak se psychicky nezhroutit, pokud nastane lockdown“ ještě větší katastrofě lze ve školství a v rodinách zabránit naopak snížením požadavků.

Reagoval tím na dotaz konkrétního posluchače Honzy, který projevil obavy, jak hodně se výpadek prezenční výuky dotkne školáků. Podle psychologa záleží na tom, zda od jara budou prostředky, jak pandemii zvládnout, případně očkování. „Jsme pozadu? Tak jedeme rychleji!“ To je podle něj to nejhorší, co mohou kantoři na děti přichystat.

„Je potřeba najít způsob, jak to, co chybí, dobudovat. Nemám-li první patro, nemůžu budovat další. Malé děti se učí i jiné věci než fakta – musejí být v kolektivu a podobně,“ naznačil, že správnou

cestou je hybridní, tedy kombinovaný způsob, kdy budou pedagogové schopní i po návratu do škol využívat digitální výuku v individualizaci.

Například když některým žákům nepůjde jedna dílčí znalost, například zlomky, lze ji individuálně doučovat pomocí on-line distanční výuky. Dokonce nemusí jít o děti z jedné třídy, ale napříč krajem.

Měli slevit, ale neposlechli!

Z obrovského návalu neprobrané školní látky už teď mají strach školáci zvláště poté, co v médiích zaznívají hrozby, že toho na ně bude po otevření škol navaleno tolik, že by mohli přijít o část letních prázdnin. Přitom právě relaxace je jedna z věcí, kterou si dospělí, natož děti, nesmějí v krizových situacích podle psychologa upírat. V létě bude také potřeba kompenzovat nedostatek pohybu, sociálních vazeb a vitamínu D z pobytu na slunci.

Řeči o „ukrajování“ prázdnin se pochopitelně nelíbí ani části rodičů, jejichž ratolest plní distanční výuku svědomitě a patří pod školu, která žactvo už teď zatěžuje naopak neúměrně. Že se tak děje, ví i Česká školní inspekce. A důvody k obavám jsou namísto, protože [ze zprávy ČŠI](#) vyplývá, že i na jaře učitelé z nové látky neslevovali, byť jim to ministerstvo doporučovalo. Většina pedagogů se tím vůbec neřídila. Neslevila ani ve výchovných předmětech.

„Dostávali jsme pořád nové úkoly. Například na chemii 7 stran zadání nové látky, k tomu udělat nějaké chemické pokusy. Úkoly jsme měli i z výtvarné a hudební výchovy.“ (Žákyně 9. třídy - na nižším gymnáziu, zvažuje přestup na jinou SŠ po skončení povinné školní docházky.)

*„Naše učitelka na tělák nám dala za domácí úkol zhubnout tři a více kilo a poslala nám k tomu i jídelníček a v jaký čas máme jíst a kolik. A nějaký cyklistický a turistický stezky, že každý den 5-10 kiláků“ - výňatek z **reportáže, kterou jsem vydali už v minulém školním pololetí** jako ukázkou, že nezvyklá zadání chodí mnohým dokonce i v rámci tělesné výchovy. Někteří dokonce museli psát pohybový deník a podobně.*

„Výrazně upřednostňovali snahu probrat s žáky na dálku veškerý stanovený vzdělávací obsah. Takto koncipovaný obsah vzdělávání v distanční formě je však pro řadu žáků a jejich rodin velmi problematický,“ napsali inspektoři ve zprávě, že situace byla opačná oproti jejich výzvám.

Pro ilustraci k situaci se vzděláváním v rodinách – příspěvky na stránce Fórum rodičů.

Deváťáci končí hospitalizací...

Velký průšvih a obavy ale podle [výzkumu katedry psychologie Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy](#) cítí žáci druhých stupňů.

Přitom právě tyto děti už v minulém školním roce zůstaly v druhém pololetí doma přes tři a půl měsíce, tedy více než polovinu pololetí. Deváťáci by se měli za pár měsíců připravit na přijímací řízení. Nyní hrozí, že se do školy nevrátí ani do lhůty pro podávání přihlášek na střední školy. A pokud ano, jen těžko se za nějaký měsíc dva zvládne dotáhnout učivo za několik měsíců posledních dvou pololetí a zároveň příprava na přijímací zkoušky.

„S ohledem na situaci, ve které se pohybujeme, je zřejmé, že u žáků 9. ročníků základních škol nebude možné po nich požadovat při přijímacích zkouškách vše, co by se standardně mělo probrat,“ reagoval pro ParlamentníListy.cz na tento podnět Ondřej Andrys, náměstek ústředního školního inspektora České školní inspekce (ČŠI).

Za hlavní indikátor rodičovských postojů jsme považovali míru rodičovských obav o další vzdělávací dráhu dítěte v důsledku domácího vzdělávání.

- **Spokojenost je výrazně menší na 2. stupni ZŠ než na 1. stupni ZŠ.**

- Školy poskytovaly rodičům srozumitelné informace a uklidnění. Téměř třetina rodičů to tak ale nevnímala.

- Až polovina rodičů dětí na 1. stupni ZŠ a 2/3 rodičů dětí na 2. stupni ZŠ se obávala zhoršení školních výsledků dětí.

Část rodičů skutečně má kvůli distanční výuce obavy o školní úspěšnost svých dětí. Jedna z otázek se týkala obav ze zhoršení výsledků dítěte po návratu do prezenční školy. Tyto obavy vyslovilo mnohem více respondentů, než by se dalo očekávat při pohledu na podíl těch, kteří vyjadřovali ve sledovaných proměnných spokojenost se zvládnutím situace. Obavy ze zhoršení školních výsledků dítěte mělo téměř 47 % rodičů. Nejvíce se rodiče báli toho, že dítě ztratí pracovní návyky (25 %) a že nebude zvládat těžší učivo (18 %). Rozdíl mezi mírou obav se statisticky významně projevuje mezi rodiči žáků na 1. stupni ZŠ a na 2. stupni ZŠ – **rodiče starších dětí počítali silnější obavy**. Více než polovina rodičů prvostupňových žáků (53 %) uvedla, že žádné obavy nemají. To ale platilo jen pro 34 % rodičů žáků na 2. stupni ZŠ.

Až jedna čtvrtina rodičů bojovala se zásadními překážkami v distanční výuce, a **zdaleka nešlo jen o chybějící počítače a čas**.

Ti, kteří v našem výzkumu (tj. na konci období uzavření škol) vnímali situaci domácího učení jako náročnou, spatřovali překážky v následujících oblastech:

Tabulka 2

Souhlasíte s následujícími tvrzeními o zdrojích potíží domácího vzdělávání?

Náš přístup k internetu nebo k infromatickým materiálům není dostatečný nebo přiměřený potřebám.	22 %
Instrukce a zadání od vyučujících nejsou vždycky dost jasné.	26 %
Učivo, které je třeba se naučit, je (často) příliš těžké.	24 %
Některé technologie (aplikace, CNED, virtuální vyučovací hodiny atd.) jsou pro mě nedostupné.	23 %
Některé technologie (aplikace, CNED, virtuální vyučovací hodiny atd.) jsou pro mě náročné na použití.	26 %
Komunikace s vyučujícími neprobíhá nebo je moc komplikovaná.	26 %
Na pomoc dítěti s učením nemáme čas.	31 %

Zdroj: Katedra psychologie Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy

Inspekční úřad podle jeho slov už doporučil Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, aby upřesnilo výstupy, které jsou důležité pro další vzdělávání. „A k nim stanovit učivo, jehož prostřednictvím by mělo být těchto výstupů dosaženo. Na tyto výstupy pak doporučujeme navázat obsah přijímacích zkoušek,“ dodal pro ParlamentníListy.cz s tím, že problematika přijímacích zkoušek je právě v těchto dnech v rámci resortu velmi diskutována.

„Osobní, časové, mentální, emocionální i odborné náklady pedagogů, žáků i jejich rodičů musejí být úměrné možným výsledkům,“ uvádí se k tomu mimo jiné v inspekční zprávě.

Ještě větší problém, než nás napadlo...

Už v září jsme **psali o tom, že po jarní karanténě skončila řada zhruba patnáctiletých dětí dokonce hospitalizovaných z důvodu úzkostí ze školy**.

V současnosti psychickým problémům může přispívat i množství hodin, které děti stráví před počítačem. Jde o neviditelný spouštěč pro poruchy učení, což z celé situace ve školství činí ještě větší katastrofu, možná s trvalými následky pro řadu mladých lidí.

Ještě před koronavirem byla Česká republika s tímto nešvarem na chvostu, jak v **rozhovoru pro ParlamentníListy.cz zmiňovala například dětská neuroložka Alena Dernerová**, která se v Senátu zabývala návrhem zákona týkajícího se „terapeutů neurovývojových poruch“. Děti s těmito poruchami totiž už před pandemií výrazně přibývalo a na vině je právě i nadměrné využívání a používání digitálních technologií.

„Děti mají už odmala tablety, chytré telefony a jsou známé studie, že čím více času tráví s těmito vymoženostmi, tím se jim zhoršuje koncentrace i paměť. Dále se objevují i poruchy spánku, protože mládež na obrazovku ‚trčí‘ i do půlnoci. Následkem toho během výuky polehávají, jsou nesoustředění, mají poruchy chování,“ vysvětlovala lékařka, která prý takové malé pacienty mívá v ordinaci.

Odložit mobilní telefon, tablet a vypnout televizi by mladí lidé podle Dernerové měli zhruba dvě hodiny před spaním.

Školy „vylévají s vaničkou i dítě“, poslechnou tento vzkaz od inspekce?

K hybridní výuce, která by to mohla řešit (jak zaznělo v podnětech Dalibora Špoka), se přiklonil v těchto dnech i ministr školství Robert Plaga, který v podstatě odsoudil dosavadní způsob, jak učitelé k distanční výuce přistoupili.

„Distanční vzdělávání neznamena on-line vzdělávání jenom před počítačem. Správně nastavená distanční výuka není o tom, že se překlápí prezenční rozvrh 1 : 1, ale také není o tom, že jsou úkoly zadávány jenom jednou týdně e-mailem,“ uvedl ve videu, které tento týden umístil na Twitteru a Instagramu. „Je potřeba kombinovat práci s počítačem, samostatnou práci, týmovou práci a projektové činnosti. Jenom tak to může fungovat. Důležitá je rovnováha a to, aby výuka byla přizpůsobena podmínkám dítěte v rodině,“ řekl také.

Pokud mají rodiče výhrady ke kvalitě či rozsahu distanční výuky, mohou se obrátit na Českou školní inspekci. Žádná škola se nemůže ohánět tím, že musí kvůli inspekci nebo osnovám probrat vše. Pro ParlamentníListy.cz to potvrdil náměstek Ondřej Andrys:

„Mohu každého ujistit, že Česká školní inspekce si velmi dobře uvědomuje, v jaké situaci se vzdělávání v těchto podmínkách nachází. Žádná škola nemusí mít obavu z toho, že by jí Česká školní inspekce vyčítala, že s žáky neprobrala vše, co má stanoveno ve svém vzdělávacím programu,“ ubezpečuje prostřednictvím ParlamentníchListů.cz náměstek Ondřej Andrys a důrazně doplňuje:

„Naopak jsme to my, kdo kontinuálně doporučuje v rámci distanční výuky vzdělávacího obsahu určit priority!“

Na závěr několik dalších autentických vyjádření rodičů v tematických skupinách na sociální síti:

Nápodobně. Nejsem učitel, ale mám ho momentálně v plné míře zastoupit, což je nesmysl. Nejsem k tomu kompetentní a moje zaměstnání je o něčem jiném. Takže teď mám de facto zaměstnání dvě za jeden plat a nervy nadranc. Jděte s tím už všichni do háje! Takhle z těch dětí budou jen tupí asociálové. 🙄

Syn chodí do speciální zš a tudíž od PO je doma. V PA mi volal třídní že přes víkend škola vyřeší výuku....výsledek jen jsme si s třídním předali komunikační emaily a dva dny ticho po pěšině. On line výuka v naší škole tak nějak nehrozí páč co se IT technologie týká umřela naše škola v hlubokém středověku.

pokud mi někdo zaplatí za to, že budu sedět s dětmi doma a suplovat profesory (syn -střední škola) a učitele (dcera-základka), školní jídelny a lektory ze zájmových kroužků, tak ok - ale zatím furt musíme z něčeho žít, tudíž my rodiče musíme chodit do práce - a i kdybych nakrásně mohla dřepět 24hodin doma a uměla všechny předměty ze SŠ (syn je na odborné umělecké škole-takže se fakt nechytám), tak bych fakt nezvládla odučit všechny předměty obou dětí - a je holý

nesmysl požadovat po středoškolákovi, aby si nastudoval všechno sám bez výkladu - včera sem s ním seděla dvě hodiny nad středoškolskou chemií, kterou já nikdy neměla (na ekonomce se chemie moc nevyužije...), takže sem 1,5hodiny studovala, jak se to počítá a dohledávala všechny vzorečky a pak jsme to spolu dali nějak dohromady - paní chemikářka posílá jen hromadu úkolů - online videokonference má evidentně na háku 🙄

Zdroj: <https://www.parlamentnilisty.cz/>